

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

اللهم صل على
محمد وآل محمد

درس 11

مطالعات نهج

اوضاع کشور پس از سقوط سلسله صفوی

@azmonemotaleat

در پی تسلط افغان ها بر اصفهان و
برکناری و قتل شاه سلطان حسین صفوی،

ایران
گرفتار تجزیه و تفرقه شد.

افغان ها توان حکومت بر سراسر
ایران را نداشتند. به همین دلیل،

در گوشه - و کنار کشور مدعیانی
سر برآوردند.

روسیه و عثمانی نیز با استفاده از
آشفتگی اوضاع،

قسمتهایی از شمال و غرب
ایران را اشغال کردند.

به قدرت رسیدن نادر سرداری از ایل افشار

پیوستن به یکی از شاهزادگان صفوی

سرکوب افغان ها

بیرون راندن روسیه و عثمانی از ایران

کنار زدن خاندان صفوی

نشستن بر تخت شاهی و تأسیس سلسله ی افشاریه

حکومت نادر شاه افشار و لشکر کشی به هند

نبرد با بیگانگان

و فرونشاندن
شورشهای داخلی

گذشت

بیشتر به

دوره ی دوازده ساله ی
پادشاهی نادر

@azmonemotaleat

به آن کشور
لشکر کشید

که به هندوستان
گریخته بودند

در تعقیب گروهی از
افغان های شورشی

نادرشاه

و با غنیمت های بسیار به کشور بازگشت

تا دهلی پیش رفت

نادرشاه

دفاع از استقلال و
تمامیت سرزمینی خود
در برابر دشمنان بود

علت تصمیم نادرشاه
افشار

برای تبدیل ایران
به یک کشور یکپارچه
وقدرتمند

@azmonemotaleat

آگاهی از
موقعیت حساس خلیج فارس

و اهمیت نیروی دریایی

نادرشاه افشار به دلیل

@azmonemotaleat

کارهایی را برای **تأسیس نیروی دریایی** ایران
در خلیج فارس انجام داد

اما این کارها با مرگ او متوقف شد.

علت قتل نادرشاه افشار توسط فرماندهان سپاهش

تأثیر روحی و روانی
نامطلوبی بر او گذاشت.

در سالهای پایانی
حکومت نادر

نافرمانی ها و
شورش های
پیایی

به رفتارهای
خشونت آمیز و بی رحمانه روی آورد

نادرشاه که نسبت به اطرافیان و
سرداران خود بدگمان شده بود

فرماندهان سپاه نادرشاه که از جان خود می ترسیدند، او را به قتل رساندند.

اوضاع ایران پس
از قتل نادر

ایران بار دیگر به **صحنه ی**
جنگ حاکمان محلی و سران
ایلها تبدیل شد

ناآرامی و آشوب سراسر
کشور را فراگرفت

از قلمرو پهناوری هم که نادرشاه
بر آن فرمان می راند، **فقط**
خراسان در اختیار شاهرخ، نوه
ی او، باقی ماند

@azmonemotaleat

لقب

وکیل الرعایا یعنی نماینده
ی مردم

به

صلح، آسایش و آرامش
عمومی اهمیت می داد

کریم خان از ایل زندیه
پایه گذار سلسله زندیه

حاکم بخش

بزرگی از ایران
به جز خراسان

با

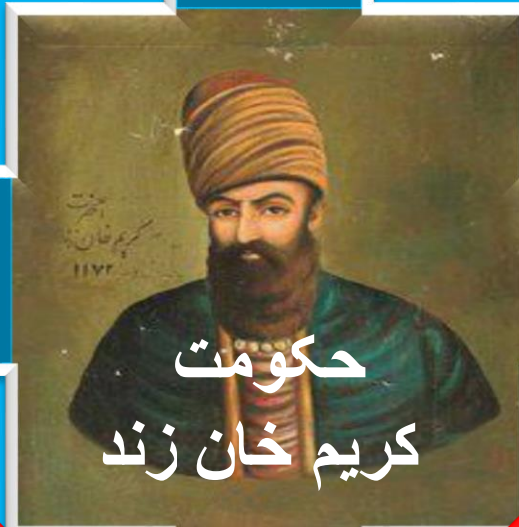
ملایمت و مهربانی با مردم
رفتار می کرد

کریم خان می کوشید با استفاده از شیوه های مسالمت آمیز،
از بروز ناامنی و شورش های داخلی جلوگیری کند.

ثبات و آرامش نسبی در
سراسر کشور در زمان
فرمانروایی کریم خان

سی سال حکومت

حکومت
کریم خان زند

فعالیت‌های علمی و
فرهنگی در آن شهر
رونق گرفت

اوضاع اجتماعی و
اقتصادی بهتر شد

@azmonemotaleat

ایران در زمان زندیه

حمام وکیل

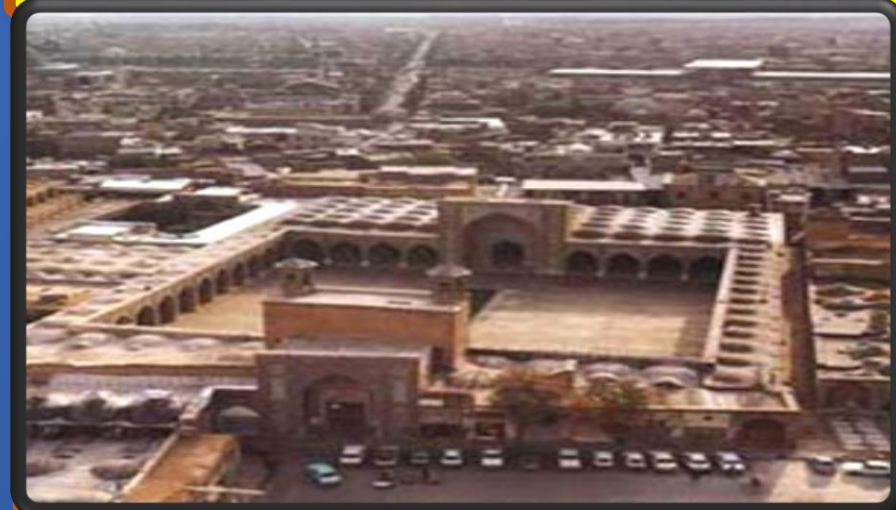
ارگ کریم خان

بناهای ساخته شده
در زمان
فرمانروایی
کریم خان
در

شیراز، پایتخت زندیه

بازار وکیل

مسجد وکیل

به قدرت رسیدن آقامحمد خان قاجار

رئیس **ایل قاجار** پس از کشته شدن نادرشاه
مدعی حکومت ایران شد اما از کریمخان زند
شکست خورد و **به قتل رسید**.

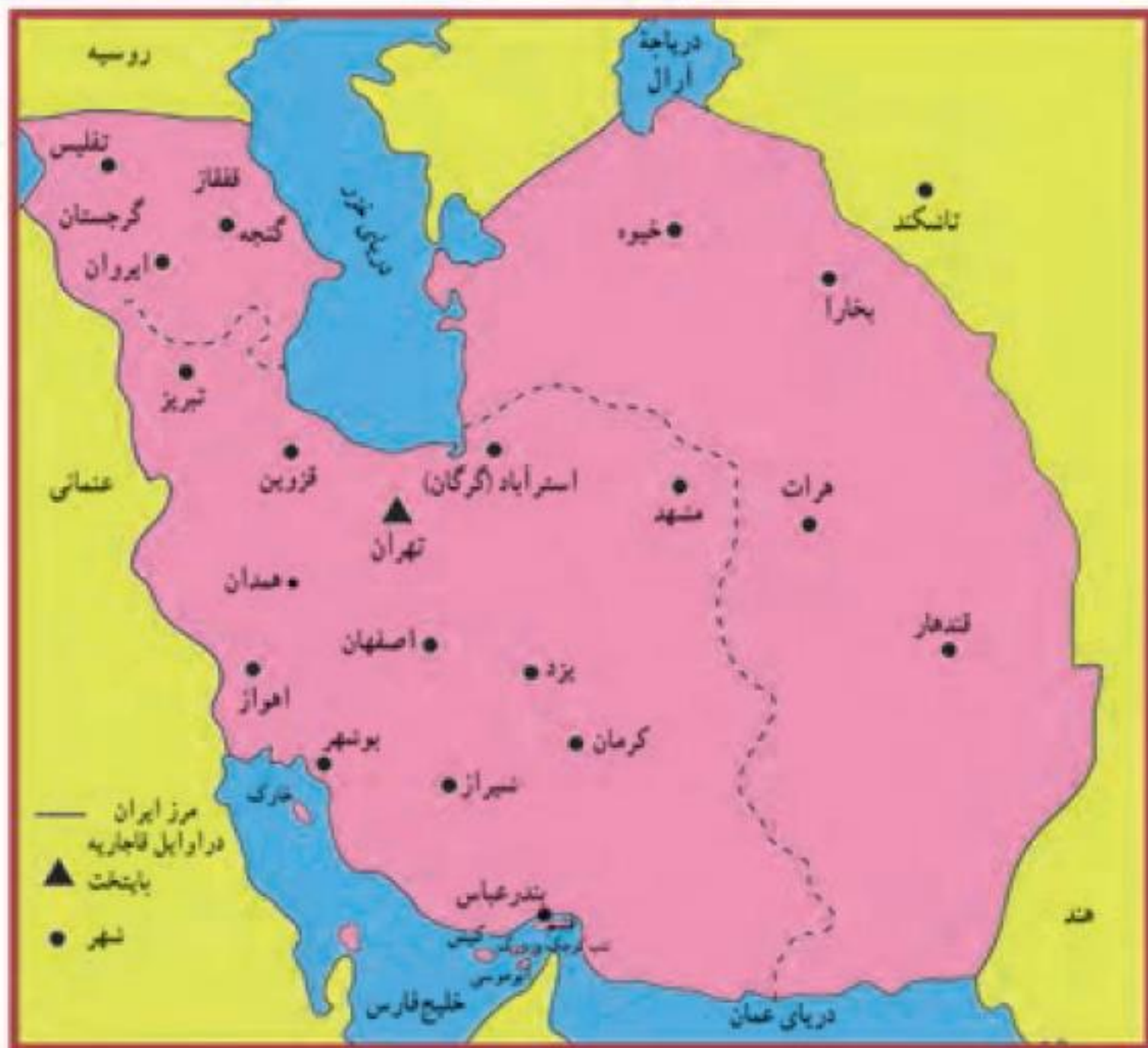
ایل قاجار یکی از ایل های
ترک تبار ایران بود

پسر او، **آقامحمدخان**، بعد از مرگ کریمخان
و مدتی جنگ و گریز، **لطفعلی خان**، **آخرین**
فرمانروای زندیه را شکست داد و به قتل رساند
و، **مردم کرمان** را به دلیل پناه دادن به لطفعلی
خان، بی رحمانه مجازات کرد و حکومت قاجار
شکل گرفت.

@azmonemotaleat

آقامحمدخان

به دست خدمتکارانش کشته شد

ایران در اوایل حکومت قاجاریه

انگلستان

@azmonemotaleat

روسیه

@azmonemotaleat

فرانسه

@azmonemotaleat

شروع نفوذ

برخی از کشورها در ایران همزمان

با حکومت **فتحعلیشاه**

(برادرزاده آقامحمدخان)

افزایش سرعت و میزان تولید با انقلاب صنعتی
(نیروی ماشین و ابزارهای صنعتی)

که از انگلستان آغاز شد و در اروپا گسترش یافت

@azmonemotaleat

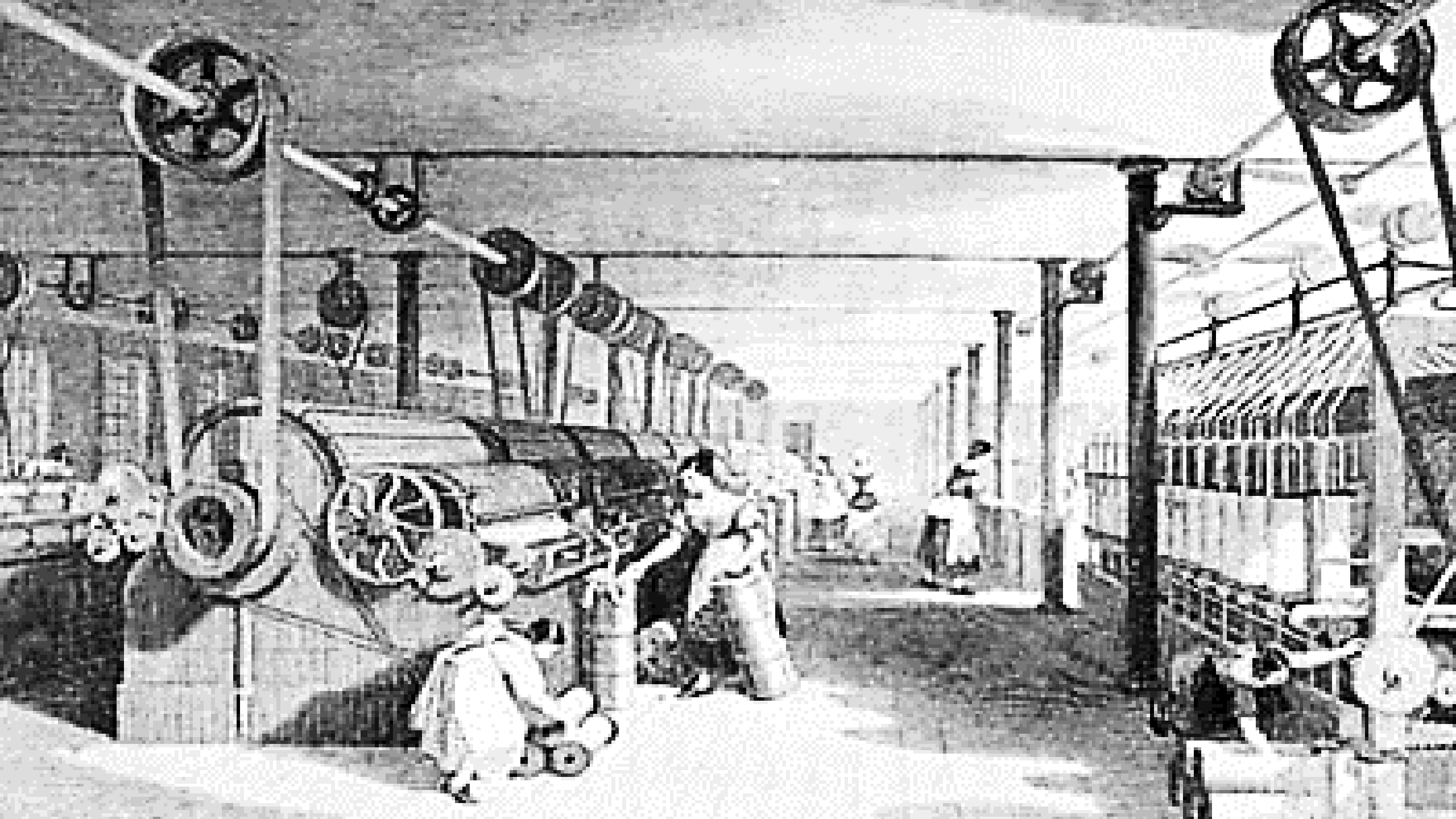
انقلاب صنعتی موجب شکوفایی اقتصادی و افزایش
قدرت نظامی و سیاسی کشورهای اروپایی شد

و توجه آنها را به سوی کشورهای که مواد اولیه یا
بازار مصرف مناسبی داشتند، جلب کرد

علل تغییرات در اروپا

همزمان با روی
کارآمدن قاجاریه

که سبب افزایش رقابت
استعماری آنان شد

@azmonemotaleat

زمان قدرتمند شدن روسیه و اهدافش پس از آن

روسیه بعد از فرمانروایی **پتر** و در نتیجه ی برنامه ها و فعالیت های او به کشوری قدرتمند و استعمارگر تبدیل شد

پس از آن نیز با حمله به کشورهای همسایه، قلمرو خود را گسترش داد

یکی از اهداف استعماری این کشور

رسیدن به آبهای آزاد و گرم خلیج فارس و اقیانوس هند بود.

@azmonemotaleat

عهدنامه گلستان (ایران و روسیه)

به ایران حمله کرد

در قفقاز

و آشنا با فنون
جنگی تازه

با ارتشی مجهز به
سلاح های جدید

روسیه

به مقابله
پرداخت

ولی با سلاحهای
ابتدایی

با جنگاوران
ایلهای مختلف

در زمان فتحعلی
شاه

سپاه ایران

به ایران تحمیل
کرد

و عهدنامه گلستان را

روسیه پیروز شد

پس از ده سال

گرجستان

و داغستان

باکو

و گنجه

ایالتهای

و شهرهای

از حاکمیت ایران خارج
شدند و تحت حاکمیت
روسیه قرار گرفتند.

وبه موجب
عهدنامه گلستان

Merz ایران و روسیه ی پیش از پیمان نامه ی گلستان

مرز ایران و روسیه ی پیش از پیمان نامه ی گلستان

Persian Territorial Losses after the Turkmachi Treaty of 1813 and the Turkmanchai Treaty of 1828

مرز ایران و روسیه
پیش از پیمان نامه
گلستان و ترکمنچای

Boundaries		Mineral resources	
—	International	Al	Alumite
- - -	Republic or kray	Au	Gold
Transportation		Cr	Chromium
—	Road	Cu	Copper
✈	Airport	Fe	Iron ore
—	Railroad	Hg	Mercury
⚓	Port	Mn	Manganese
Energy resources		Mo	Molybdenum
⛎	Oil well	Pb	Lead
⛎	Hard coal mine	W	Tungsten
⛎	Gas well	Zn	Zinc
⛎	Brown coal mine	Populated places	
Elevation		★	T'bilisi Over 1,000,000
0 to 4,000 meters		●	Groznyy 250,000 - 500,000
0 to 100 feet		○	Trabzon 100,000 - 250,000
Below sea level		○	Dilijan Less than 100,000
0 to 100 kilometers		○	Altıgöç
0 to 100 miles		Star symbol denotes capital city. Open circle denotes republic center.	

عهدنامه ترکمنچای (ایران - روسیه)

به سرعت مناطق
اشغال شده را آزاد
کردند

با فتوای علما

برای جبران
عهدنامه ی
گلستان

و نیروهای
داوطلب
مردمی

جنگاوران
ایل ها

که ننگین تر از قرارداد
گلستان بود به کشور ما
تحمیل کرد

عهدنامه ترکمان
چای را

و با شکست
دادن سپاه
ایران

با تمام قوا
وارد جنگ شد

روسیه

ایران از کشتی رانی در دریای مازندران محروم گردید

و مجبور به پرداخت غرامت شد.

به تصرف
روسیه درآمد

سرزمین های
ایرانی شمال
رود ارس

مهمترین هدف انگلستان از رابطه با حکومت قاجار

@azmonemotaleat

جلوگیری از دسترسی
کشورهای رقیب

به هندوستان (مهمترین
مستعمره انگلستان)

از طریق ایران بود

جدایی افغانستان و بخشی از سیستان و بلوچستان از ایران

انگلستان در طول جنگ های روسیه با ایران، به تعهدات خود عمل نکرد .

حکومت قاجار را مجبور کرد که به جدایی افغانستان از ایران رضایت دهد .

با لشکرکشی به خلیج فارس

و حمله به جزایر و بنادر ایران

در دوران محمدشاه

و ناصرالدین شاه

انگلستان

از ایران موافقت کند

که با جدایی قسمت شرقی سیستان و بلوچستان

همچنین ناصرالدین شاه را وادار کردند

انگلیسی ها

را اشغال و به پایگاه نظامی خود تبدیل کردند

تعدادی از جزایر ایرانی خلیج فارس

علاوه بر اینها

نقشه ایران
در سال
۱۸۰۸
(میلادی)

حکومت صفویه ۶۰۰ سال پیش